Ч. 108. Чернівці, четвер дня 14. (26.) вересня 1895. Ročник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. ґоловна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адмініcтрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Чернівці дня 25. вересня 1895.

В хвилї, коли се пишемо, відбувають ся в Галичинї вибори до сойму. Як они випадуть, тепер зрана ще не знаємо; дай Боже, щоб на користь Русинів, хоч Русини далеко не у всїх повітах попрацювали так, щоби собі заслужили мати руского посла. Кажемо виразно „заслужили“, бо чей уже кождий се знає, що хоч нам богато належить ся, але як собі не виборемо, то не будемо мати. А Русини против обурюючої аґітациї зі сторони сильнїйших дуже часто ставили тільно — байдужність.

Як перед шести лїтами, так і тепер правибори не обійшлись без надужить, хоч не всюди, але в численних повітах. Передвиборчий рух майже на цілім сьвіті, не тілько в нас, але й в Америцї і в Анґлії, де також є конституция, не обходить ся нїколи без тих сумних обявів, які ми остатними часами бачили в Галичинї, але правду сказати треба, що то поневіряне конституцийної свободи мусить справедливо обурювати кождого правого чоловіка. Слова „анархісти, социялїсти, атеісти“ на адресу чи то польских чи руских селян занадто часто можна було стрітити перед виборами у польскій працї. Та праса, замість старати ся клясові ріжницї вирівнювати в справедливий спосіб, сама ще викликує ті ріжницї і дає причину до оправданого опору. Справедливі бажаня куриї малої посілости не дадуть ся такими закидами збити. Ті закиди доказують лиш, що у верховодячої верстви польскої — о скілько можна судити з голосу польскої праси — нема найменьшого зрозуміня потреб сільскої курні, а специяльно національних потреб руского народу, зложеного головно з хлїборобів-селян. Коли-ж рускі посли — то посли селян, то їм добре треба памятати такі погляди, що найвиразнїйше показують ся перед виборами.

З другої сторони інтеліґенция руска в більшій части показала ся нездарною. Недавно подала одна польско-шляхотска часопись статю п. з. Wściekłość nierobów (скаженість неробів). Під неробами мала на думцї прихильників Романчука. Поминаючи се, що та часопись не має права кидати Русинам в очи таким докором, який могла би сьміло звернути на адресу польских неробів, котрим корінний польский люд такий байдужий, як торішний снїг, — ми pro domo sua мусимо собі сказати, що те завзяте, яке проявляє ся у нас лише підчас виборів (і то мало де), то дійстно завзяте слабосилих дїтий; а та байдужність, котру ріжні нероби заслонюють про око людске нїби то страхом перед митрополитом, Барвіньским і т. п., то підле фарисейство, в котре нїхто не вірить. Атже близько сотня с ь в я щ е н и к і в підписала відозву не опозицийного, народовского комітету, але москвофільского, і нїчо злого не стало ся тим сьвященикам! Значить, оправданя для апатиї, котру ріжні недозрілі люди приписують новоерству, ми не находимо. Вдармо ся в груди і скажім собі: ми про нарід також не дбаємо!

Той закид неробства, яким ми докоряли справедливо нашій інтеліґенциї, зрозуміли тепер всї. Вже й „Д ѣ л о“ писало н. пр. так про старомійску інтеліґенцию:

„Богом а правдою у нас не богато сьвящеників займає ся народними справами, а через се нам нїчо не може удати ся. По части партийна ненависть, а по части загальна апатия, ба навіть нездарність спинюють і найлїпші змаганя. Кождий дбає лиш про себе. Один на другого відказує, один другого підозріває, а роботи як нема, так нема! А прецїнь повинно бути инакше! Де люди не годять ся з якою гадкою або когось не долюблюють задля якоїсь причини, то ще не оправдує їх, щоби від всего умивали руки! — Своє таки треба робити! при правиборах постояти твердо, відтак зійтись і поставити такого кандидата, на якого більшість пристала. Сего можна би домагатись від п а т р і о т і в! А у нас, на жаль, богато сьвящеників навіть не являло ся до правиборів!...“ У кого-ж тут особисті цїли на думцї?

„В декотрих повітах нашого краю — писало Д ѣ л о на иньшім місци — панує в справах виборчих така байдужність серед рускої інтеліґенциї, що не відповідає ся навіть на запитаня комітету повітового: які вийшли з правиборів виборцї, мимо того, що вислано до кождої громади формуляр до виповненя.

ЖЕРЕЛО ЗАБУТЯ.

—o—

(З поезий прозою — Ярослава Врхлицкого).

Ігумен Фульґентій стояв опертий о мур монастирского огорода і розсїяно споглядав в даль. Молитвослов випав єму з руки в густу непотоптану траву.

Була се хвиля перед самим заходом сонця. Старі дерева монастирского огорода, повного запаху, розжарені богатим багревом луни заходу, горіли мов чудові пнї рубінові, їх листє яснїло неначе смараґди, цїлий сад виглядав чародійно, як райский огород, що про него стільки оповідають старі лїтописи. Десь колись перелїтаюча пташка або мотиль були радше подібні до летючого цьвітка або спадаючої зьвізди.

Все яснїло, горіло, все купало ся в пахощах незвичайної сили і примани.

Була таємна хвиля переходова, коли день клонить ся до вечера, і вже не день і ще не зовсїм вечір, хвиля, в котрій душа навіть в найдужше в материї заклята, не чує тягару кайданів і вірить, що спосібна мати крила і полетїти за сьвіти.

Ігумен був незвичайно смутний. Але не був то смуток людий, що добровільно вирекли ся сьвіта і при помочи аскетизму старають ся згасити послїдні іскорки житєвої ворохобнї. Єго смуток був зовсїм иньшого рода. Був то смуток душ, жаждучих житя, смуток, що імає ся остатньої соломки, щоби виратувати потопаючу душу — смуток, котрого жерело в тім, що радо розколисали би всї дзвони грудий у величну симфонію, славлячу любов, тріюмф духа, красу і велич, лиш до того не достає нам одного услівя, котре уможливило би се — забутя минувшини.

Ігумен підніс голову, пробудив ся з глубокої задуми і задивив ся в багряні чари заходу. Нараз станув перед ним муж в одягу прочанина; на голові був у него широкий капелюх з звичайним мотузочком, в руках костур, при боці клуночок і тиква. Постави був стрункої і благородної, на лици пробивав ся висказ вразливої лагідности і спокійної резиґнациї. Ігумен кивнув єму приязно.

Ігумен спохмарнів; навіть не замітив, що богомолець вліпив в него очи в незвичайний спосіб, немов хотїв всатись ними в цїле єство єго. Не дожидаючи питаня, ігумен мовив:

— Я думав, що може був би щасливійший від тих всїх прочан, що може менї удалось би найти то, о чім маячить цїлий наш вік, за чим в далекі дороги вибирають ся убогі і богаті, молоді і старі.

Здавалось, очи богомольця наскрізь перешивають ігумена. Під їх маґнетичним впливом ігумен мовив дальше. Єму здавалось, що сповідає ся перед якимсь висшим єстством і через те скидає з душі давний тягар, з котрого перше навіть собі самому не міг здати докладно рахунку. Говорив спокійно, тихо, легко дрожачим голосом:

— Всїм нам та думка дошкулює. Скілько-ж корабельників згинуло задля неї на незнаних морях! Скілько-ж знов оповідають монастирскі леґенди і хронїки за лицарів, котрі виїхали глядати за тим чудом! І не найшли, не найшли, а менї якийсь таємний голос мовить, що я був би щасливійший від них...

Очи богомольця сьвітили, як дві зьвізди огнисті, а їх проміні вбивали ся в то місце, де під грубою рясою дрожало неспокійне серце ігумена.

— Говорю про жерело молодости. Вірю, що воно істнує, але де? Вірую, що єго колись винайдуть, лиш хто буде тим щасливим і чи зрозуміє він спожиткувати свій винахід з користию для людскости? Чи зрозуміє покористуватись ним хоч би тілько для власного пожитку? Що се за глубина питань, і хто відповість на них?

Як вже не солідарність в справах публичних, то бодай проста чемність вимагає — відповісти. У настого нема! Тая байдужність в деяких повітах довела до того, що навіть без пресії зі сторони виборчого комісаря повибирано майже всюди війтів та присяжних, котрим в старостах дають тепер інструкції: на кого мають голосувати...“

Спільні кандидати головного і независимого комітету: Роман Сосновский в Бібрці, Мих. Кульчицкий в Богородчанах, Ден. Герасимович в Городку, Т. Якимів Кеба в Гусятині, о. В. Небиловець в Долині, др. Т. Окуневский в Коломиї, о. О. Макогоньский в Рогатині, Ос. Гурик в Станіславові, Мих. Зубрицкий в Старім місті, Павло Думка в Тернополи і Тит Заячківский в Товмачи — разом 11 спільних кандидатів.

Кромі них головний комітет поставив ще кандидатури Пюрка, Барвіньского, В. Шухевича, Охримовича, Федоровича, Мандичевского, Савчака, Вахнянина, Гаморака, Чапельского і Тишковского на Добромиль.

Центральний польский комітет з уваги на головний комітет не ставив своїх кандидатів лише в 13 повітах: Богородчани, Броди, Долина, Дрогобич, Калуш, Коломия, Надвірна, Підгайці, Снятин, Сокаль, Станіславів, і Збараж. Значить, та „велика ласка“, якою — по думці всяких опозиціоністів — мав тішити ся головний руский комітет у польского центрального комітету, виглядає зовсім не на ласку, а противно на кривду, як справедливо підносила „Правда“. Але се не перешкаджало ріжним напастникам дорікати готовому комітетови зависимостию і т. п.

Спільні кандидати независимого і москвофільского комітету: на Бережани — Савчук; Борщів — Дорундяк; Долину — Дідоха; Жидачів Олесницкий; Жовків — Король; Львів — Нагірний; Перемишль — Новаковский; — Перемишляни — Сікорский; Самбір — Бережницкий, Стрий — Давидяк; Тернопіль — Думка, і Чортків — Горбачевский — разом також 11 спільних кандидатів.

З тих лише один Павло Думка з Копичинець потверджений і головним комітетом, значить всіма трьома.

Замітна річ, що п. Романчук був тепер вже лиш кандидатом одного, независимого комітету. Впрочім, як кажемо, ті комітети, що стояли так ворожо против себе, при виборі кандидатів побачили, що мусять числити з ріжними обставинами і оглядати ся. Независимий народовский комітет, котрий у своїй відозві писав, що не буде оглядати ся на нікого, і головний комітет, про котрого зависимість тілько паперу списали, найшли 11 кандидатів спільних. Видко, що дуже великих ріжниць поміж поглядами народовців нема. Ми й маємо надію, що вибрані нині посли народовці полишуть давну тактику ворогованя против себе а зійдуть ся при спільній роботі.

Нова платня бук. учителів.

—о—

Одна черновецка ґазета помістила минувшого тижня дві статї, в котрих подає проєкт, як би належало управильнити платню бук. учителів, котрий то проєкт є, як довідуємось, нічим иньшим як проєктом закона, котрий предложено в раді шкільній краєвій. Позаяк таким способом через якогось протектора тої ґазети урядова тайна стала явною, то не вагаємось і ми подати єї нашим читачам-учителям.

Отже всї сталі учителі і учительки буковиньскі мали-б бути поділені на три катеґориї.

До I. катеґориї належали-б директори і директорки та учителі й учительки виділових шкіл, з котрих одна половина мала-б 900 зр., а друга 800 зр. річної платнї.

До II. катеґориї належали-б надучителї й надучительки народних шкіл, з котрих $^{1}/_{10}$ часть мала-б платню 1. ступня т. є. 700 зр., $^{3}/_{10}$ частий 2. ступня т. є. 600 зр., а $^{6}/_{10}$ частий 3. ступня т. є. 500 зр. річно.

До III. катеґориї належали-б сталі підучителї й підучительки, з котрих одна половина мала-б платню 1. ступня т. є. 450 зр., а друга половина платню 2. ступня т. є. 400 зр. річно.

Провізоричні учителї й підучителї та учительки й підучительки, що мають кваліфікацийний іспит, побирали-б платню найнизшого ступня дотичної катеґориї т. є. при виділових школах 800 зр., а при народних 500 зр. річно. Учителї й учительки та підучителї й підучительки провізоричні, котрі мають тілько сьвідоцтво зрілости, побирали-б річну ремунерацию 360 зр.

Таку саму нагороду 360 зр. побирали-б і всї учителї-помічники.

До кождої із сих катеґорий приділяти-муть учителїв після числа лїт сталої служби, а при рівнім числї лїт служби мали-б першеньство учителї лїпше кваліфіковані, а при рівній кваліфікациї старші віком, а межи рівними і що-до віку учителями рішав би льос.

Краєва рада шкільна сама посувати-ме учителїв за порядком з низшого ступня на висший, без конкурсу; перенесенє-ж з III. катеґориї до II. або й до I. буде відбуватись в такий самий спосіб, як тепер кожде іменованє.

Посуненє з низшого ступня на висший залежати-ме від успіхів дотичного учителя; краєва рада шкільна може проте учителям, котрих службова діяльність недостаточна, відказати підвисшеня платнї на певний або й на неозначений час.

Новоіменовані учителї стоять на найнизшім ступні платнї дотичної катеґориї, так само учителї, що перейдуть до Буковини з иньшого краю.

Краєва рада шкільна означає після повисше поданого проценту річно число учителїв кождого ступня, а в листопадї кождого року пересуває учителїв, що прийде на них черга, до висшого ступня з правом побирати висшу платню від 1. січня слїдуючого року.

Всїм сталим учителям і підучителям належить ся безусловно пятилїтний додаток а то в I. катеґориї по 80 зр., в II. катеґориї по 50 зр., а в III. катеґориї по 30 зр. річно. Однак учителї I. і II. катеґориї можуть дослужитись не більше як 6, а підучителї (III. катеґория) не більше 2 додатків. Сї додатки не будуть більше зависїти від того, як учитель сповняє свої обовязки.

Управителї шкіл діставати-муть далї додатки функцийні, а то при одноклясових школах 30 зр., при 2 клясовмх 50 зр., при 3 кл. 100 зр. а при 4- і більше клясових 150 зр., директори виділових шкіл по 200 зр. річно.

Так само належить ся управителям шкіл квартира або нагорода і то в місцевостях низше 2000 душ мешканців 30%, а в більших місцевостях 40% найнизшої платнї дотичної катеґориї.

Всї учителї, котрі побирають вже тепер більшу платню, як та, котра-б їм по черзї припала, затримають ту платню доти, доки не прийде на них після нової ранґи ряд до висшої платнї, але вони не будуть поставлені в ряд після їх теперішної платнї, а після числа лїт служби, взглядно після кваліфікациї чи віку.

Катихити побирати-муть платню 1. ступня кождої катеґориї.

Всї прочі постанови дотеперішних законів остають незмінені.

Тепер почав говорити богомолець:

— А ти думаєш, ігумене, що тобі помогло би і принесло би користь жерело молодости, коли-б тобі судилось відкрити єго? Як ти помиляєш ся! Глянь аж на дно своєї душі і відповідж менї на одно питанє: Чи ти без вини?

Ігумен задрожав на ті слова. Чув як сором румянцем бє єму на лице, і він похилив голову мов то під вагою власти, котрої не понимав.

Богомолець говорив дальше:

— Що тобі і всім таким, як ти, прийшло би з жерела молодости? Ви напились би, відмолоділи, але заразом відмолоділа би і сьвідомість провин, якими коли-небудь обтяжили свою совість. Не час робить нас старими, але провини, — то, чим коли-небудь согрішили против людскої гідности своєї, против свого призначеня, аби хотіти добра і бути добрими. Напиток молодости скріпив би у вас єдино ту сьвідомість і той тягар провин, і ви чулись би ще дуже нещасливими ніж перед тим. А така доля була би долею веїх, бо — скажи, хто з нас без вини?

— Ніхто, ніхто — хлипав в роспуці ігумен. — Але скажи сам, що-ж иньшого нам лишає ся?

— Знаю средство лїпше, а найшов я єго в часі своєї богомільної дороги — відповів прочанин. — Се також жерело, вправді не то чудесне, вимаячене вами у снї жерело оживотворяючої молодости; се гірке вино але здорове, одиноке, що може удоровити того, хто гріхом стратив єдину, правдиву молодість душі.

Ігумен підніс очи на прочанина; зїниці єго розширились, палахкотїли огнем бішеної туги.

— Ти найшов то чудо? Коли, де?

— Меньше з тим — відповів оминаючо богомолець. — Досить, що маю і що можу дати тобі чашу, коли хочеш і не лякаєш ся.

— На бою ся, хочу! — закликав ігумен.

Богомолець здіймив з себе клунок. Добув з него деревяну, з фістаціового дерева вироблену чарку і почав ляти до неї з тикви, що висїла при єго боцї, якийсь чорний плин. Останний відблеск зорий західних озолочував єго блїде лице і надармо силкував ся в чорнім ліку розжарити слабу появу борби старого бурштина.

Повну по береги чашу подав ігуменови.

— Що се? — спитав він, підносячи чашу до уст.

Захід погас, сірі тіни почали класти ся на землю. Ігумен випив. Через хвилю задивив ся в ті сїряві тіни, богомолець розплив ся єму у них, потім країна ціла, потім лягли вони єму важко на очи і на груди, потім чув ще, як би якась зимна рука вибирала у него з груди то, що єму там роками тяжило, зробилось єму легко, свобідно, чув себе покріпленим, молодим, усьміхав ся мов крізь сон, потім голова єго опустилась, тїни вгanялись довкруги него і над ним, вкінци, сам став тїнию і пропав в їх темній, непроглядній дружині.

Пізно в ночи найшли єго наполохані монахи під муром монастиря. Каплї студеної роси сьвітили єму як жемчуги на бороді і вусах; на грудех, де колись серце неспокійно било, лежав білий цьвіт ясминевий; на лици застиг усьміх невисловленого щастя.

От і весь проєкт. Наколи сойм єго прийме незмінено, чого надіємось в інтересі нашого шкільництва, то доля нашого учительства на якийсь час таки поліпшить ся, на більше поліпшенє ледви чи позволить фінансове положенє краю, котрий вже сим мав би більший видаток о 40.000 зр.

Одно желали-б ми, щоб сей новий закон увійшов вже в житє з роком 1896., а не, як кажуть, аж з роком 1897.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 25. вересня 1895. р.

Два доповняючі вибори послів до ради державної з куриї громад сільских в округах Перемишль-Добромиль-Мостиска (по пок. Тишковскім) і Бучач-Чортків (по пок. ґр. Воляньскім) розписала президия гал. намістництва на день 31-го жовтня с. р.

Презенту на гр.-кат. парохію в Модричи уділило гал. намістництво о. Ник. Івановскому, дотеперішному парохови в Новосільцях.

Вечерок з танцями в Тернополи відбуде ся вже дня 1-го жовтня, а не—як було заповіджено — 4-го жовтня с. р.

До рускої ґімназиї в Перемишли записало ся на сей шкільний рік разом 321 учеників, і то до I-ої кляси 64, до II-ої кл. 42, до III-ї 37, до IV-ої кл. 30, до V-ої 29, до VI-ої 27, до VII-ої 30, до VIII-ої 24, а до приготовляючої кляси 38 учеників.

40-літний ювилей служби буде дня 29-го с. м. обходити правительственний радник і директор дирекциї прав. релиґійного фонду, Йосиф Вислоцкий.

Град на Буковині. Ми оногди писали, кілько шкоди робить огонь на Буковині. Попри огонь є ще й другі елементарні явища, котрі майно людий нищать. До них належить також град. Урядове справозданє констатує, що в 1892 р. на Буковині було 15 днів, в котрих падав град. З них припадало на місяць май 1, червень 5, липень 6, а серпень 3 дни. Град наробив шкоди в 40 громадах на просторони 4981 гектарів 2386 господарям. І тут бачимо сумний доказ, що обезпечуванє майна у нас на Буковині майже зовсім занехане, або дуже мало розширене, бо на тих 2386 господарів були лише 24 обезпечені. Прецінь дідичі, арендарі і господари повинні з сего навчити ся, що против несподіваних шкід можна обезпечити ся; на се суть асекурацийні товариства, для нас Русинів „Дністер" у Львові. Шкоди виносили в згаданім році разом 96.621 зр. Одно хиба може нас потішити, що град у нас не так часто падає як в иньших австрийских краях, але проте шкоди в нас більше як деинде, саме задля недостачі обезпеченя збіжа.

Став своїм власним дідом... В Тірусвіль в Пенсильвенії відобрав собі житє якийсь Вілїям Гарман. Причиною самоубийства було пересьвідченє того нещастного, що він є своїм власним дідом. Дуже точно вияснив ту справу власноручний лист самоубийника. „Я оженив ся з одною вдовою — пише він — що мала дорослу дочку. Мій отець часто відвідував нас, залюбив ся в моїй пасербици і вкінци повів еї до престола. В наслідок того став він моїм зятем, а моя пасербиця віддавши ся за мого вітця, стала тим самим моєю матерю. Вскорі потім уродила мені жінка сина, котрий, ясна річ, став шваґром мого вітця, а моїм вуйком, яко брат моєї мачохи. Жінка мого вітця обдарувала єго також хлопцем, котрий став рівночасно моїм братом і заразом внуком, бо був сином моєї пасербиці т. є. моєї дочки. Тимсамим і моя жінка стала моєю бабкою, бо була матерю моєї мачохи т. є дочки. Я знов був рівночасно мужом моєї жінки і заразом еї внуком — а що муж бабки якогось чоловіка єсть єго дідом, отже і я був моїм власним дідом".

Рада для академиків-Русинів. Русини, студенти університету, чи то зі звичаю, чи задля недостачі відваги і средств, не люблять переносити ся до університетів в иньших краях, тілько котрий н. пр. кінчив ґімназию у Львові, той і записує ся на львівскім університеті. А ми радили би кождому студентови, щоби хоч на один-два роки по змозі виїздив в иньший край. Не маємо тут на думці того, що в иньших університетах нераз красше подає ся наука — університет все університетом, де би він не був, — але маємо на думці ті обставини, серед яких приходить ся молодіжи розвивати ся на горожан. Перебуваючи цілий молодий вік свій н. пр. в однім лише Львові, не може студент набрати ширшого сьвітогляду, думки єго стають односторонні. Він бачить все лиш тих самих людий, чує все ті самі погляди і не має на них контролї. Потрібно єму доконьче побути хоч з один рік в якійсь иньшій громаді, щоби пізнати й иньші думки. Ми думаємо, що як черновецкі студенти-Русини повинні на якийсь час записувати ся в львівскім університеті, щоби хоч привчити ся лучше рускої мови; так знов львівскі академики-Русини повинні хоч на рік записувати ся н. пр. в черновецкім університеті, коли на віденьский не мають гроший, щоби привчити ся німецкої мови, так доконьче потрібної всюди, і притім пізнати також громадяньске житє черновецких Русинів, не в однім відмінне від житя львівскої громади. Тепер, коли настає зимовий семестер, повинні би рускі академики о тім подумати. У Львові повинно би найтись кількох руских академиків, охочих перенести ся до Чернівців. Житє тут зовсім не дорожше, як у Львові, а місто далеко здоровійше від Львова, розривок богато, товариство „Союз" має красну бібліотеку, „Народний Дім" також; є своя власна хата, город і кругольня, — тілько до того всего за мало своїх людий. Нагоди навчити ся німецкої мови є повно, і на університеті і на кождім кроці; а то річ не маловажна. Отже повинні би найти ся охочі до переселеня академики, котрих „Союз" і руска громада черновецка певно повитали би з отвертими рамєнами.

З Коломиї пишуть нам: До руских паралельних кляс при коломийскій ґімназиї вписалось на на сей рік учеників: до I кл. 68. (доси та кляса не поділена), до II. 36. до III. 30, до IV. 22, до приготовляючої 25. (В польскій ґімназиї, де є майже половина жидів, є всіх 400 учеників разом з Русинами). Се число є пайкрасшим доказом, що руска школа знайде своїх учеників, скоро родителї і опікуни переконають ся, що всякі злобні поголоски руских ренеґатів є чисто укартованим пляном на знищенє праці щироруских людий, котрі поволеньки а тихеньким ходом, жертвуючи свою працю для добра загалу, поступають битим шляхом до мети народних ідеалів. А вже сегорічна I. кляса в порівнаню до давнійших літ виказує, що з часом усі дооколичні Русини зрозуміють вагу рускої школи та не будуть жахати ся мов якого ополоха нової правописи, що зразу їх так відвертала від запису дітий до руских кляс тутешної ґімназиї. Немало причиняють ся до розцьвіту рускої ґімназиї щирі змаганя управителя та учителів, що без огляду свій обовязок з повним посьвяченєм при невигоді льокалю працюють над осьвітою і вихованєм руских дітий, а надто і прихильність високих властий шкільних до сеї нової институциї додає повної заохоти до спільної тяжкої праці. Заходами-ж учительства та ревного о. катехита (кл. Кульчицкого) отворено сего року институт (платний) для учеників руских кляс (низшої) ґімназиї, а надзір добровільно ведуть члени збору учительского, та й є надія, що при жертволюбности публики в слідуючім році можна буде збільшити число місць а навіть умістити безплатно кількох пильних учеників. Всьо дасть ся зробити, тілько треба більше: довіря та жертви і підпомоги матеріяльної із сторони коломийскої Руси.

Викопи в старім княжім замку в Сучаві. Міністерство шкільництва дало консерваторови проф. Ромсторферови наказ, систематично перешукати старий княжий замок в Сучаві і призначило на ту ціль 300 зр. В Сучаві заложив ся комітет з старостою Дузінкевичом на чолї, і завдяки помочи зі сторони ради міскої зачато з днем 6-го серпня розкопи, при чім винайдено деякі старі річи артистичної вартости. Їх поміщено в мо-[illegible], де їх можна безпечно оглядати.

Поправка. В попереднім числї на підставі хибної інформациї скривдили ми п. Зоту, учителя з Бобівців, тим, що посуджали єго о користолюбні симпатиї до Волохів. Від компетентних людий довідуємо ся, що ся інформация була хибна, що як найрадше простуємо. Коли-ж би бук. учителї стояли більше в звязи з редакциєю, похибок таких не було би.

Громадскі вибори у Відни. В понеділок відбули ся дальші вибори до ради громадскої у Відни з другої виборчої куриї. З сої куриї мали вже послїдного разу антисеміти 24 мандатів, а лїберали 22. Сим разом одержали антисеміти 32 мандати, значить они здобули дальших 8 мандатів, а лїберали лише 14. Лїбералів вибрано в дільницях: Середне місто, Леопольдштадт і Альзерґрунд. Доси антисеміти мають 78 мандатів, т. є. 8 понад абсолютну більшість; але їм іде о те, щоби здобути разом 92 мандатів, аби мати дві третини всїх 138 голосів. Отже тепер мусїли би антисеміти в першій куриї одержати 14 мандатів, що їм мабуть вдасть ся.

Нова орґанізация державних зелїзниць. Fremdenblatt потверджує вість, що намірено заряд державних зелїзниць цілковито змінити, і тому натепер становиско президента державних зелїзниць не буде обсаджене. Секцийний шеф Кербер стане тимчасовим управителем ґенеральної дирекциї і перепровадить реорґанізацию, по чім певно наступить утворенє нового міністерства комунікациї. Докладного пляну тої реорґанізациї тепер, розуміє ся, не можна подати, але мабуть буде утворених кілька більших дирекций зелїзниць, котрі безпосередно будуть підлягати міністерству комунікаций. Fremdenblatt думає, що та реорґанізация буде переведена до нового року.

Обув подорожіла. Шевскі майстри у Львові відбули в неділю збори і ухвалили на них піднести ціну обуви від 10 до 20 процент, дальше заложити спільний склад обуви і власну торговлю шкіри, щоби увільнити ся від визиску дотеперішних торговельників шкір.

Конґрес дневникарів. Дня 14-го с. м. отворено в Бордо другий міжнародний конґрес дневникарів. На конґресї явило ся 120 членів. Отворив конґрес редактор N. W. Tagblatt-у Зінґер. По вступних промовах вибрано старшину для поодиноких ґруп; для Австро-Угорщини вибрані Зінґер і Ракоші, а секретарем ґр. Щавиньский-Брохоцкий. Переходячи до порядку денного розпочав конґрес наради над статутом товариства, про котре ми докладнійше писали в ч. 100. Всї точки принято. Вечером відбув ся великий пир.

Виродна мати. 31-лїтна Франціїшка Заморска, слуга на передмістю Стрижівскім в Ряшеві, замордувала перед двома тижнями свою 6-лїтну доньку огидний і небувалий доси спосіб. Заморска провадила вже від кількох літ розпустне житє, наслідком котрого була донька Аґнїшка, котру она доси виховувала. Але сподіваючись не вдовзї товаришки для Аґнїшки, вбрала она еї в найлїпшу сукинку, вимила еї і вичесала, а потім післала з збанком по воду. Аґнїшка нічого не здогадуючись пішла до криниці, але за нею вибігла її мати. Коли-ж дитина зігнула ся над цимбринами, вхопила еї мати за ноги і вихнула до криниці. Дитина зловила ся цимбрин і жалісним голосом просила маму: „Мамо, не топіть мене, коли мене не хочете, я піду від вас між люди і не буду вам заваджати". Але виродна мати не дала ся ублагати і з лютостию втрутила свою власну дитину в криницю. На крик дитини надбіг зелїзничий будник, але витягнув нещасну вже неживу. Люту матїр арештовано сейчас.

Пчоли вигріли курята. В одного французкого пасічника здохла квочка на яйцях. Пасічник не міг нігде другої квочки роздобути, а тут шкода було єму добре підсиджених яєць. В такім клопоті прийшло єму на гадку вложити яйці в улій. Як згадав, так і зділав. Завив всї яйці в два аркуші бавовни, зробив відповідне місце в улію і вложив їх там. Як відомо містить улій 38 степенів (Ц.) теплоти, а такої теплоти потребують і курята. По двох недїлях вилупила ся більша часть курят. Німецкі часописи заохочують пасічників до дальших пріб. А скоро би ті

оправдали ся, то пчільні улиї були би найлїпшою штучною машиною до виплоджуваня курят.

Чудо в Липници. Від кількох днів вандрують люди до лїса під Липницею в Галичинї, де після поголоски появила ся на однім дереві матір Божа. Дерево є оточене ясностию, котру не кождий бачить, і виливає виздоровляючо на хорих. Повідомлено о тім власти, щоби сконстатувати, чи не заходить тут сшука, вимірена на визискуване темного люду.

Денні доходи монархів обчислено недавно; показало ся, що султан має денно 80.000 марок, австрийский цїсар 50.000, італїйский король 32.000, анґлїйска королева 40.000, німецкий цїсар 40.000, бельґійский король 8.000, президент Франциї 3.000. Найменьше має президент американьский Злучених Держав, бо лише 700 марок денно.

Помер о. Іван Абаджер., гр. прав. парох в Теодорештах, в 59-ім роцї житя.

Телеґрами.

Львів, дня 25. вересня. Послами з Русинів вибрані:

1. На Броди: Олександер Барвіньский.

2. На Калуш: Модест Каратницкий, ад'юнкт судовий в Калуши.

3. На Богородчани: судя Мих Кульчицкий.

4. На Долину: о. Вас. Небиловець.

5. На Дрогобич: Кс. Охримович

6. На Коломию: др. Теофіль Окуневский.

7. На Надвірну: о. Корн. Мандичевский.

8. На Підгайцї: др. Д. Савчак.

9. На Сокаль: Н. Вахнянин.

10. На Снятин: о. Кир. Гаморак.

11. На Товмач: Тит Заячківский.

(Тих 11 було кандидатами головного а по части і независимого комітету) Кромі них вибрано:

12. На Перемишль: Ст. Новаковский.

13. На Станїславів: Винничук.

14. Остапчук. (Сих двох імен, Винничука і Остапчука, в другій телеґрамі, нам присланій, не находимо).

15. Федорович.

Банфі-Гуняд, 25. вересня. Цїсар виїхав о 7-ій год. зрана на поле маневрів. На вижинах Чіпкеш і Рісеґ спіткнуть ся мабуть обидві сторони армій на цїлій лінії.

Берлин, 25. вересня. Урядова ґазета оголошує гончий лист за Гамерштайном, бувшим редактором Kreuzztg., котрий зфальшував векслї і т. п.

Мадрид, 25. вересня. В провінциях Сараґосса і Толедо наступила в кількох містах через сильну зливу повінь. Богато домів запало ся, шкода величезна, зелїзниця до Сараґосси перервана.

В Дрібній бібліотецї, видаванїй у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролїсок, поезиї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)

Оферма, оповіданє єго-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з российского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афонї — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволї (то що було друковане і в *Недїлї*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чоппа.